

4 december 2025

Dag van de Warmtetransitie

4 december 2025

Dag van de **Warmtetransitie**

Welkom bij deelsessie 2C

**Betaalbaarheid duurzame warmte:
Lessen uit onderzoek en de praktijk**

A white line-art icon is positioned above the date. It depicts a house with two vertical arrows pointing up and down, and a leaf-like shape to the right, all within a circular frame.

4 december 2025

Dag van de **Warmtetransitie**

Inhoud van de sessie

13:15 – Aftrap en introductie sprekers

13:20 – Dilemma 1: **Grip op onderbouwing van betaalbaarheid** | Inzichten vanuit recent onderzoek in o.a Oss en Rotterdam

13:40 – Dilemma 2: **Tegenstellingen in de resultaten en participatie** | De burger-consument paradox

13:55 – Dilemma 3: **Hoe verzilver je deze uitkomsten in het warmteprogramma?** | Praktijkervaring in Oss & Rotterdam

Shira Hollanders

Populytics

George Wurpel

MSG Sustainable
Strategies

Lydia Hameeteman

Gemeente Rotterdam

Marlous Goeman

Gemeente Oss

Join at menti.com | use code **2654 3317**

4 december 2025

Dag van de Warmtetransitie

Dilemma 1

Grip op onderbouwing van betaalbaarheid

Inzichten vanuit recent onderzoek in 16 gemeenten waaronder Oss en Rotterdam

Betaalbare warmte is meer dan een rekensom

Lessen uit onderzoek en de praktijk

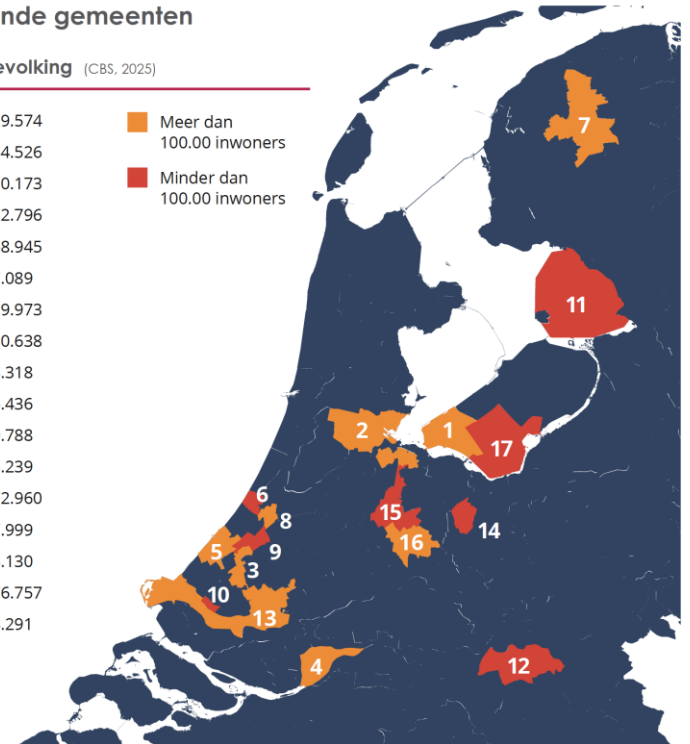
Bijna 15.000 inwoners uit 16 gemeenten namen deel

- Willekeurige steekproef
- Uitnodiging per brief + unieke code
- Representatieve conclusies op leeftijd, opleiding, gender en woonsituatie
- Onderzoek is nog steeds te bekijken via: betaalbarewarmte.nl

Overzicht van de deelnemende gemeenten

	Gemeente	Bevolking (CBS, 2025)
1	Almere	229.574
2	Amsterdam	934.526
3	Delft	110.173
4	Dordrecht	122.796
5	's-Gravenhage	568.945
6	Katwijk	67.089
7	Leeuwarden*	129.973
8	Leiden	130.638
9	Leidschendam-Voorburg	78.318
10	Maassluis	36.436
11	Noordoostpolder	50.788
12	Oss	95.239
13	Rotterdam	672.960
14	Soest	47.999
15	Stichtse Vecht	66.130
16	Utrecht	376.757
17	Zeewolde	24.291

Meer dan 100.00 inwoners
Minder dan 100.00 inwoners

* Gemeente Leeuwarden voert de raadpleging later uit. De resultaten van de raadpleging in Leeuwarden zijn niet meegenomen in het gemiddelde voor alle gemeenten.

Wat is de uitdaging van gemeenten rondom duurzame warmte?

Coördineren plannen en uitvoering

1. Onderbouwen keuzes duurzame warmte en besluit om aardgaslevering te beëindigen
2. Betrekken van burgers bij besluiten

**Betaalbaarheid
onderzocht**

Wat is de uitdaging van gemeenten rondom duurzame warmte?

Coördineren plannen en uitvoering

1. Onderbouwen keuzes duurzame warmte en besluit om aardgaslevering te beëindigen
2. Betrekken van burgers bij besluiten

Wat onderzochten we daarom?

Niet: Wat **IS** betaalbaarheid?

Wel: Wat **VINDEN** burgers betaalbaar?

Hoofdconclusies

1

Er is steun voor duurzame warmte. 61% vindt overstappen een (heel) goed idee, tegenover 17% die dit een (heel) slecht idee vindt.

2

Burgers vinden voor betaalbaarheid een belangrijk doel dat energie-bedrijven zo weinig mogelijk winst maken en hier transparant over zijn.

3

Burgers willen liever niet meer betalen, maar tóch adviseert meerderheid gemeentelijk beleid met hogere kosten.

4

Warmteaanpakken moeten véél aantrekkelijker zijn voor steun van een overgrote meerderheid.

5

Meningen meest verdeeld over hoeveel invloed de overheid moet hebben en hoeveel tijd inwoners krijgen voor de overstap.

Rotterdam vs. Oss: verschillen?

Overeenkomsten

- Meerderheid vindt stoppen met aardgas een (heel) goed idee.
- Gemiddeld meeste prioriteit aan 'weinig winst energiebedrijven' en 'inwoners blijven hetzelfde betalen'.
- Niet financiële baten van duurzame warmte (wooncomfort en CO₂-besparing) vertegenwoordigen wel een waarde.

Verschillen

- In kleinere gemeenten *minder* prioriteit aan 'overheid moet bepalen hoe een wijk overstapt' en *meer* prioriteit aan 'zo lang mogelijk de tijd krijgen'.
- Acceptabele kosten voor niet-financiële baten lager in kleinere gemeenten.

Alle rapporten downloaden?

Scan dan onder-
staande QR-code

CE

Join at menti.com | use code **2654 3317**

 Mentimeter

Menti

DvdWT25_Sessie2C

All responses to your question will be shown here

Each response can be up to 200 characters long

Turn on voting to let participants vote for their favorites

0/1

Choose a slide to present

Bij wat voor soort organisatie werk je aan de warmtetransitie?

0% Lokale/provinciale overheid	0% Landelijke overheid	0% Warenbedrijf of producent
0% Netbeheerder	0% Consultancy advies, adviseur	0% Brancheorganisatie
0% Aannemer	0% Financiële wereld	0% Anders...

Welke vragen/opmerkingen heb je bij de onderzoeksresultaten?

Welke vragen/opmerkingen heb jij bij de burger vs. consument paradox?

Welke vragen/opmerkingen heb jij over het warmteprogramma & betaalbare duurzame warmte?

4 december 2025

Dag van de Warmtetransitie

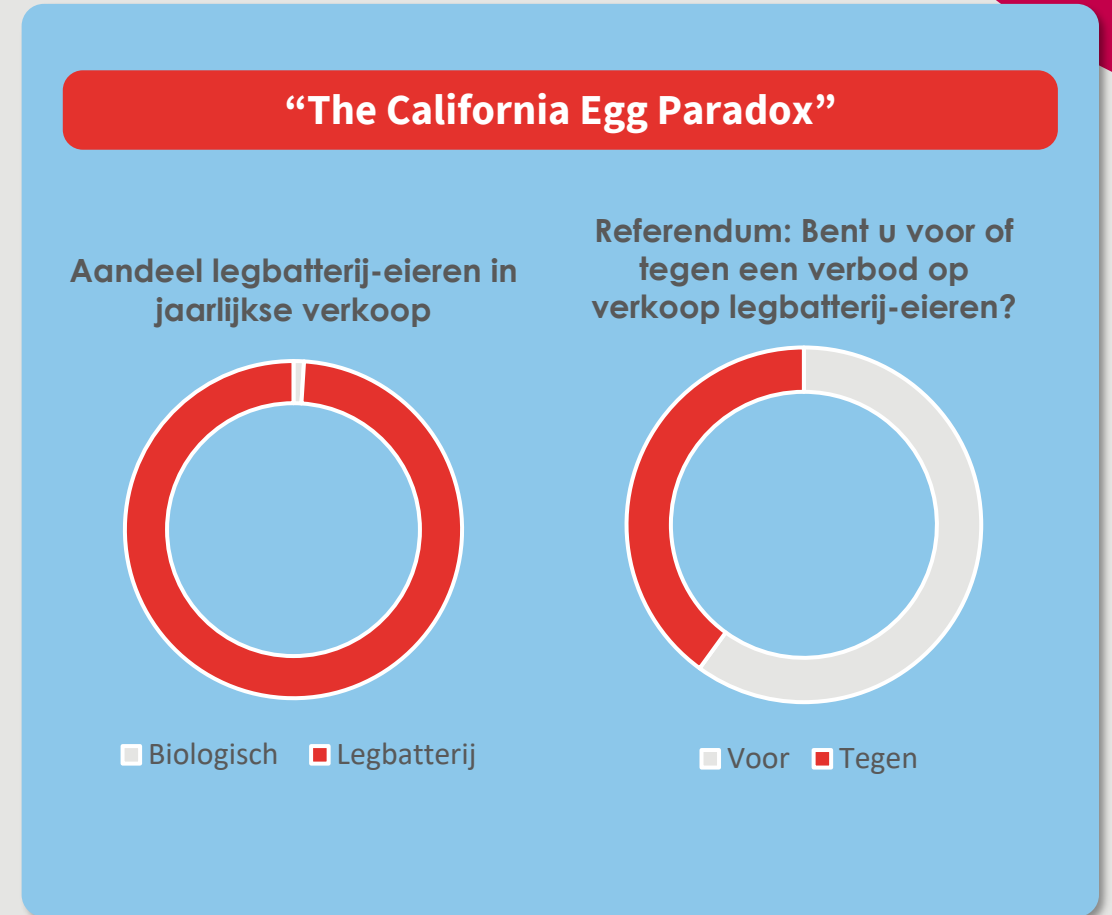
Dilemma 2

Tegenstellingen in de resultaten en participatie

De burger-consument paradox

Burger versus consument paradox

- Burger-consument paradox: de voorkeuren van burgers kunnen afwijken van de voorkeuren van de eindgebruiker.
- Verklaring: niemand wil de 'gekke henkie' zijn.

Dit onderzoek: voorkeuren van burgers

**Burger /
buurtbewoner**

**Consument /
eindgebruiker**

Wat wil ik op lange
termijn voor mijn
buurt en onze
samenleving?

Wat wil ik op
korte termijn voor
mijn eigen
woning?

Dit onderzoek spreekt de deelnemers vooral
aan op hun rol als **burger of buurtbewoner**

Join at menti.com | use code **2654 3317**

A white line-art icon of a house with two vertical arrows pointing up and down through its center, set against a blue sky background with clouds.

4 december 2025

Dag van de Warmtetransitie

A white line-art icon of a house with three wavy arrows pointing upwards from its base, set against a blue sky background with clouds.

Dilemma 3

Hoe verzilver je onderzoeksuitkomsten in
het warmteprogramma?

Praktijkervaringen uit Oss & Rotterdam

De onderzoeken in gemeente Oss

2 raadplegingen:

- Wat is de perceptie van Betaalbaarheid?
- Wat wordt belangrijk gevonden bij overstap naar duurzaam verwarmen?

Betaalbaarheid en **gemeentelijke hulp** sprongen eruit.

Input voor:

- beleidsontwikkeling
- communicatie

"Belangrijk dat warmte betaalbaar blijft is een 1ste levensbehoefte."

"Eerste verantwoordelijkheid ligt bij de inwoner zelf. Maar af en toe hulp om een keuze te maken kan helpen."

Beleidsontwikkeling: Warmteprogramma

De onderzoeken hebben invloed op: hoe wij afwegingen maken
= maatschappelijke waarden

Is de basis voor:

- Afweging van de voorkeurswarmteoplossing
- Wijkvolgorde
- Vervolgaanpak gebouwde omgeving

Vervolgaanpak is uitdagend, door o.a.:

- Betaalbaarheid - wetgeving i.o.
- Betaalbaarheid - flankerend Rijksbeleid i.o.
- Gemeentelijke hulp – betaalbaarheid? (nog onbeantwoord in Oss)

Communicatie warmtetransitie

Raadplegingen inzetten voor:

- Versterken strategische communicatieboodschap
- Communicatie over proces ontwikkeling Warmteprogramma

Communicatie is uitdagend door o.a.:

- Boodschap raadplegingen $\neq$ boodschap raadsleden
- Burger versus consument
- Communicatie over proces = niet sexy, wel transparant en belangrijk

Betaalbaarheid: Wat is allemaal opgehaald?

Raadpleging betaalbaarheid	Wat doen we met de resultaten?	Raadpleging Volgorde van wijken	Wat doen we met de resultaten?
Energiebedrijven moeten zo weinig mogelijk winst maken en moeten open zijn over hun winst	meenemen in traject publiek warmtebedrijf	Het kost zo weinig mogelijk geld voor mensen die het moeilijk kunnen betalen	meenemen in het aanbod en het HOE van het warmteprogramma
Zoveel mogelijk inwoners moeten hetzelfde blijven betalen voor duurzame warmte als voor gas, of minder	meenemen in het aanbod en communicatie	De totale kosten voor de samenleving van Rotterdam zijn zo laag mogelijk	meenemen in de omgevingseffect-rapportage (OER/brede planmer)
Ervaring huidige aanpakken:	aanbod € 1500,- is duidelijk, biedt zekerheid, werkt goed.		

En hoe gaan we om met stijging van andere lasten? (riool, woz, afval, etc.)

Betaalbaarheid en de keuze voor WAT en WANNEER

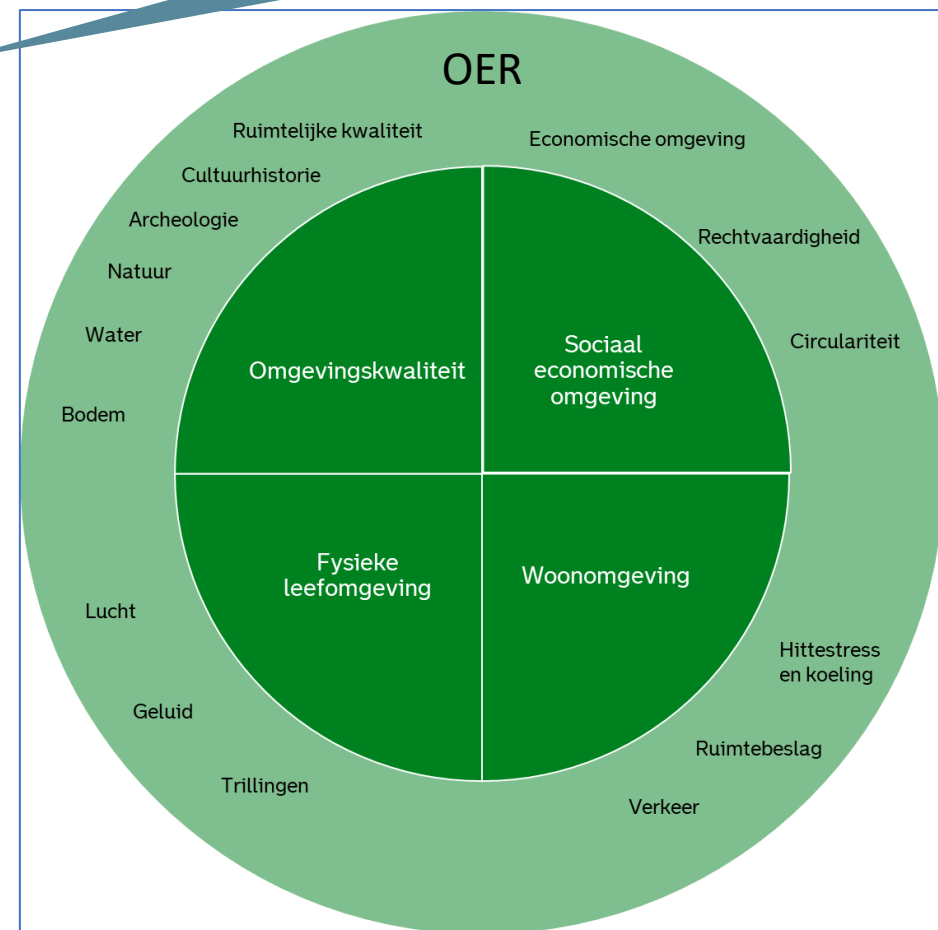
In onze **Omgevingseffectrapportage (economische omgeving)**:

- **Totale kosten (TCO)**: moeten we op sturen conform de Wgiw bij de keuze voor het alternatief
- **Betaalbaarheid**: maken dit inzichtelijk, maar bepaalt niet de grootte van een gebied of keuze voor het alternatief.

Programmeren op betaalbaarheid
maakt de energietransitie
onbetaalbaarder

Waarom niet?

- Maakt het totaal duurder
- Aanbod voor iedereen (inclusiviteit)

Join at menti.com | use code **2654 3317**

4 december 2025

Dag van de Warmtetransitie

Dank voor jullie aandacht!

Scan de QR-code voor de
rapporten betaalbaarheid
& duurzame warmte

